

Määräaikaisen ympäristösihteerin viran perustaminen

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 30.09.2025 § 58

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelujen ympäristönsuojelun henkilöstöresurssi oli vuoteen 2024 saakka 2 htv:ta. Kun Saarijärven kaupunki liittyi yhteistoiminta-alueeseen 2025 vuoden alusta, yksi virka siirtyi Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluihin, jolloin yhteistoiminta-alueen htv-määrä on nykyisin 3. Ympäristönsuojelun valvontaresurssi on jo ennen liittymistä ollut hyvin niukka, eikä mm. ympäristönsuojelun edistämistehtäviä tai suunnitelmallista valvontaa ole tehty käytännössä lainkaan eikä niitä voida tehdä uudessakaan resurssitilanteessa.

Yhden ympäristösihteerin viran lisäys on ollut varauksena talousarviossa jo vuonna 2022 puolen vuoden osalta ja vuoden 2023 talousarviossa koko vuoden osalta. Tuolloin viran täyttäminen oli sidottu Karstulan ympäristönsuojelun liittämistä yhteistoimintaan käytyjen neuvottelujen lopputulokseen. Karstulassa ympäristönsuojeluun oli varattu 0,5 htv:tä. Liittyminen ei kuitenkaan toteutunut ja siitä syystä resursseja tarkasteltiin uudelleen kuuden kunnan tehtävien osalta. Yksi uusi ympäristösihteerin virka oli käsittelyssä ympäristölautakunnassa 10.10.2023 § 69, mutta virka jätettiin tuolloin perustamatta äänestyspäätöksellä. Resurssivajausta perusteltiin mm. vuoden 2023 alussa tehdyn ympäristönsuojelun resurssikartoituksen tuloksilla. Kyselyyn vastaajat edustivat 151 Suomen kuntaa. Kyselyn perusteella keskimääräinen valvontakohteiden määrä lupa- ja valvontatehtäviä hoitavaa viranhaltijaa kohden oli 64,1, kun Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa se oli 169,5. Luku oli toiseksi suurin kaikista vastanneista yksiköistä. Myös pinta-alaan suhteutettu luku oli Pohjoisessa Keski-Suomessa viidenneksi suurin, 2476 km²/htv, keskiarvon ollessa 926,3 km²/htv. Luvut kuvaavat hyvin tehtävien ja henkilöresurssin välistä epäsuhtaa.

Äkillisen henkilöstövajauksen seurauksena resurssi on pudonnut tilapäisesti 2 htv:een. Tämä on aiheuttanut lupa- ja valvonta-asioiden nopeaa ja merkittävää ruuhkautumista ottaen huomioon jo olemassa olleen jonon. Myös asiakkailta tulee palautetta käsittelyn viivästyisestä. Käsittelyjonossa on mm. maa-aines- ja ympäristölupia, eläinsuojailmoituksia ja erilaisia rekisteröintejä. Luvan-, ilmoituksen- ja rekisteröinninvaraisten kohteiden valvonta laahaa vuosia jäljessä. Esimerkiksi vesihuollon liittämismuutoksen vapautushakemuksia on vireillä noin 40 ja viimeisin, josta on päätös tehty, ehti olla vireillä yli kaksi vuotta. Jätehuoltoviranomaisen keväällä 2024 ympäristönsuojeluviranomaiselle ilmoittamien jätehuollon liittämismuutoksen valvontapyyntöjen käsittely on edelleen osittain kesken.

Hallintolaissa on annettu säädökset asian käsittelyä koskevista yleisistä vaatimuksista. Pykälän 23 mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheutonta viivytystä ja asianosaiselle on pyynnöstä esitettävä arvio päätöksen antamisajankohdasta. Pykälän 23 a mukaan viranomaisen on määriteltävä toimialansa keskeisissä asiaryhmissä odotettavissa oleva käsittelyaika sellaisille hallintopäätöksellä ratkaistaville asioille, jotka voivat tulla vireille vain asianosaisen aloitteesta. Koska ympäristö- ja maa-aineslupien käsittelyä on Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa priorisoitu, on niiden käsittelyssä aiemmin päästy likimain yhdeksän kuukauden

käsittelyaikaan (mikäli hakemuksessa ei ilmene täydennystarpeita tai muuta poikkeavaa). Tämänhetkisessä resurssitilanteessa käsittelyajaksi arvioidaan vähintään vuosi ja tilanteen jatkuessa käsittelyaika pitenee nopeasti reilusti yli vuoteen. On myös huomattava, että resurssivaje vaikuttaa myös tulojen kertymiseen ja sitä kautta aiheuttaisi tulonmenetystä ja nettokustannusten nousua.

Pahoin ruuhkautuneen tilanteen vuoksi, vaikka henkilöresurssi palautuisi takaisin 3 htv:een, tasapainoon ja kohtuullisiin käsittelyaikoihin ei ole mahdollista päästä ilman ruuhkanpurkuresurssia. Kun ruuhkaa saadaan riittävästi purettua, on mahdollista tarkastella henkilöstöresurssin tarvetta uudelleen. Koska Laukaan yhteistoiminta-alueen kanssa on käynnistetty liittymisneuvottelut, on myös tarkoituksenmukaista, että lisäresurssi perustetaan määräaikaisena ja mahdollisen liittymisen yhteydessä henkilöstöresurssin tarvetta tarkastellaan kokonaisuutena. Virka perustettaisiin ajalle 1.11.2025-31.12.2026.

Viran nettokustannukset vuodelle 2026 ovat noin 69 000 € (palkka- ja sivukulut 71 000 €, palvelujen ostot 15 000 €, tulonlisäys 17 000 €). Määräaikainen virka on huomioitu talousarvioehdotuksessa 2026.

Lisäksi vuoden 2025 talousarvioon tehdään muutosehdotus siten, että ympäristönsuojelun toimintamenot kasvavat 11 600 euroa (palkkakulut 9 500 €, palkkojen sivukulut 2 400 €, palvelujen ostot 2 500 €, maksutuotot 2 800 €). Kustannuslisäys tarkoittaa Saarijärven kaupungin osalta noin 3 500 euroa, Viitasaaren kaupungin osalta noin 3 000 euroa, Pihtiputaan kunnan osalta noin 2 200 euroa sekä Kinnulan, Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven kuntien osalta 600–800 euroa.

Lisätiedot: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja Sari Flyktman, puh 044 459 7385

Päätösehdotus

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta päättää perustaa määräaikaisen kokoaikaisen ympäristösihteerin viran. Virka perustetaan määräaikaisena ajalle 1.11.2025–31.12.2026. Ennen määräaikaisuuden päättymistä tarkastellaan resurssitarvetta uudelleen ja huomioidaan mahdollinen yhteistoiminta-alueen laajentuminen sekä samassa yhteydessä siirtyvät resurssit.

Vuoden 2025 talousarvioon tehdään muutosehdotus tämän osalta siten, että ympäristönsuojelun toimintamenot kasvavat 11 600 euroa (palkkakulut 9 500 €, palkkojen sivukulut 2 400 €, palvelujen ostot 2 500 €, maksutuotot 2 800 €). Kustannuslisäys tarkoittaa Saarijärven kaupungin osalta noin 3 500 euroa, Viitasaaren kaupungin osalta noin 3 000 euroa, Pihtiputaan kunnan osalta noin 2 200 euroa sekä Kinnulan, Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven kuntien osalta 600–800 euroa.

- - -

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja antoi kokouksessa seuraavan päätösehdotuksen:

Asia poistetaan kokouksen käsittelystä jatkovalmistelujen vuoksi.

Päätös

Lautakunta päätti, että asia poistetaan kokouksen käsittelystä esittelijän ehdotuksesta.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 10.12.2025 § 93
535/01.01.00/2025

Asian poistettiin esittelijän ehdotuksesta ympäristölautakunnan kokouksen 30.9.2025 esityslistalta. Poistamisen syynä oli ympäristöpalvelujen palvelualueella 6.10.2025 käynnistetyt yhteistoimintaneuvottelut. Viitasaaren kaupunginhallitus vahvisti neuvottelujen lopputuloksen kokouksessaan 17.11.2025 ja neuvottelut ovat päättyneet. Neuvotteluiden lopputuloksella ei ole vaikutusta perustettavaksi esitettävään ympäristösihteerin määräaikaiseen virkaan ja asia voidaan nyt käsitellä ympäristölautakunnassa.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelujen ympäristönsuojelun henkilöstöresurssi oli vuoteen 2024 saakka 2 htv:ta. Kun Saarijärven kaupunki liittyi yhteistoiminta-alueeseen 2025 vuoden alusta, yksi virka siirtyi Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluihin, jolloin yhteistoiminta-alueen htv-määrä on nykyisin 3. Ympäristönsuojelun valvontaresurssi on jo ennen liittymistä ollut hyvin niukka, eikä mm. ympäristönsuojelun edistämistehtäviä tai suunnitelmallista valvontaa ole tehty käytännössä lainkaan eikä niitä voida tehdä uudessakaan resurssitilanteessa.

Ympäristöministeriön ympäristövalvonnan ohjeessa sanotaan seuraavaa (Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2016, Ympäristövalvonnan ohje): ”Valvontaan käytettävät resurssit tulee mitoittaa tarvetta vastaavaksi. Käytössä olevien voimavarojen arvioinnissa ja valvonnan mitoituksessa tulee huomioida myös valvontaa tekevän henkilöstön muut tehtävät. Määräaikaistarkastuksiin voidaan mitoittaa vain osa henkilöstön valvontaan käytössä olevasta työpanoksesta sillä valvontaan sisältyy myös muita tarkastuksia sekä muun muassa raporttien ja tarkkailutulosten tarkistamista.” Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelujen ympäristönsuojelun suunnitelmallinen valvonta vaatisi vuosittain yksinään 327 työpäivää eli 1,5 htv:n resurssin perustuen valvontakohteiden määrään ja valvontasuunnitelmassa esitettyyn valvontakohteiden luokitukseen ja tarkastustiheyteen. YM:n valvontaohjeen mukaan valvontaohjelman mukaiset tarkastukset saisivat viedä enintään 25–30 % valvojan resursseista, mikä tarkoittaisi ympäristönsuojelun kokonaisresurssitarpeena Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa 5–6 henkilötyövuotta.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa on ympäristönsuojelussa vuonna 2025 ollut resurssivajaus yhteensä noin 0,26 htv:ta. Vajaus on ajoittunut elokuun ja joulukuun väliselle ajalle siten, että koko aluetta on hoidettu pelkästään kahden viranhaltijan toimesta noin 2,5 kuukautta. Tämä on aiheuttanut lupa- ja valvonta-asioiden nopeaa ja merkittävää ruuhkautumista ottaen huomioon jo olemassa olleen jonon. Asiakkailta on tullut palautetta asioiden käsittelyn viivästymisestä.

Käsittelyjonossa on mm. maa-aines- ja ympäristölupia, eläinsuojailmoituksia ja erilaisia rekisteröintejä. Luvan-, ilmoituksen- ja rekisteröinninvaraisten kohteiden valvonta laahaa vuosia jäljessä. Esimerkiksi vesihuollon liittämiselvöllisyyden vapautushakemuksia on vireillä noin 40 ja viimeisin, josta on päätös tehty, ehti olla vireillä yli kaksi vuotta. Jätehuoltoviranomaisen keväällä 2024

ympäristönsuojeluviranomaiselle ilmoittamien jätehuollon liittymisvelvollisuuden valvontapyyntöjen käsittely on edelleen osittain kesken.

Hallintolaissa on annettu säädökset asian käsittelyä koskevista yleisistä vaatimuksista. Pykälän 23 mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä ja asianosaiselle on pyynnöstä esitettävä arvio päätöksen antamisajankohdasta. Pykälän 23 a mukaan viranomaisen on määriteltävä toimialansa keskeisissä asiaryhmissä odotettavissa oleva käsittelyaika sellaisille hallintopäätöksellä ratkaistaville asioille, jotka voivat tulla vireille vain asianosaisen aloitteesta. Koska ympäristö- ja maa-aineslupien käsittelyä on Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa priorisoitu, on niiden käsittelyssä aiemmin päästy likimain yhdeksän kuukauden käsittelyaikaan (mikäli hakemuksessa ei ilmene täydennystarpeita tai muuta poikkeavaa). Tämänhetkisessä resurssitilanteessa käsittelyajaksi arvioidaan keskimäärin 12 kk. Ympäristö- ja maa-aineslupapäätöksiä ei ole pystytty valmistelemaan lautakunnalle elokuun kokouksen jälkeen. Vertailun vuoksi valtion lupaviranomaisen käsittelyaika on tällä hetkellä keskimäärin 10–11 kk. Kuntaliiton ympäristönsuojelun hallintokyselyn 2025 alustavien tulosten mukaan 20 000–50 000 asukkaan yksikköjen keskimääräinen ympäristö- ja maa-aineslupien käsittelyaika on noin kuusi kuukautta. On myös huomattava, että resurssivaje vaikuttaa tulojen kertymiseen ja sitä kautta aiheuttaa tulonmenetystä.

Pahoin ruuhkautuneen tilanteen vuoksi, vaikka henkilöresurssi palautuisi takaisin 3 htv:hen vuoden alusta, tasapainoon ja kohtuullisiin käsittelyaikoihin ei ole mahdollista päästä ilman ruuhkanpurkuresurssia. Kun ruuhkaa saadaan riittävästi purettua, on mahdollista tarkastella henkilöstöresurssin tarvetta uudelleen. Koska Laukaan yhteistoiminta-alueen kanssa on käynnistetty liittymisneuvottelut, on myös tarkoituksenmukaista, että lisäresurssi perustetaan määräaikaisena ja mahdollisen liittymisen yhteydessä henkilöstöresurssin tarvetta tarkastellaan kokonaisuutena. Virka perustettaisiin ajalle 1.1.2026–31.12.2026.

Määrärahat on varattu talousarvioon 2026. Viran nettokustannukset vuodelle 2026 ovat noin 65 450 € (palkka- ja sivukulut 74 600 €, palvelujen ostot 7 850 €, tulonlisäys 17 000 €).

Lisätiedot: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja Sari Flyktman, puh 044 459 7385

Päätösehdotus

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta päättää perustaa määräaikaisen kokoaikaisen ympäristösihteerin viran. Virka perustetaan määräaikaisena ajalle 1.11.2025–31.12.2026. Ennen määräaikaisuuden päättymistä tarkastellaan resurssitarvetta uudelleen.

Palvelualuejohtaja korjasi kokouksessa päätösehdotusta siten, että määräaikainen virka perustetaan ajalle 1.1.2026–31.12.2026.

Päätös

Ympäristölautakunta päätti perustaa määräaikaisen kokoaikaisen ympäristösihteerin viran. Virka perustetaan määräaikaisena ajalle 1.1.2026–31.12.2026. Ennen määräaikaisuuden päättymistä tarkastellaan resurssitarvetta uudelleen.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote sopijakunnat, Viitasaaren hallintopalveluiden palvelualuejohtaja